

STANJE ZDRAVJA V NAŠI OBČINI

Predstavitev zdravja v naši občini je obsežen projekt, ki ga v tako kratkem času, kot ste nam ga dali na voljo, ne moremo celovito pripraviti.

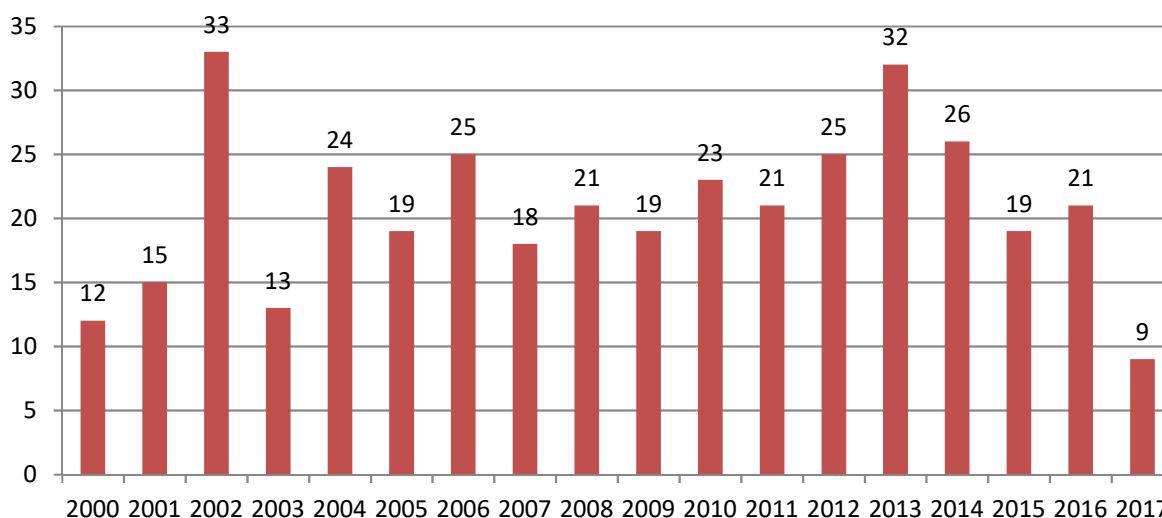
Dolgoletna proizvodnja azbestcementnih izdelkov v tovarni Salonit Anhovo je pustila hude posledice na zdravju občanov. Zaradi fibrogenega delovanja azbesta so načeta pljuča številnih, zaradi rakavega pa imamo mnoge bolnike z rakavimi obolenji.

V poročilu bom predstavila pojavljanje raka pri pacientih, ki obiskujejo splošno ambulanto v Desklah v obdobju od 1.1.2000 do danes. V tej ambulanti je bilo na dan 30.11.2016 opredeljenih 1881 oseb, kar predstavlja približno tretjino prebivalcev občine, zato menim, da ti podatki prikazujejo v določeni meri tudi stanje v celotni občini. Splošna ambulanta Deskle je bila dolga leta obratna ambulanta Salonita Anhovo, zato je večina bolnikov moje ambulante bila ali pa je še zaposlenih v tovarni Salonit Anhovo.

Pregledala sem zdravstveno dokumentacijo živih in pokojnih z rakom, ki so obiskovali našo ambulanto. Bolnikov z nemelanomskim rakom kože nisem vključila, ker je to rak, ki skoraj nikoli ne ogroža človekovega življenja. Ugotovila sem, da je bilo od 1.1.2000 do 21. 3. 2017 odkritih 375 rakov pri 342 osebah.

Število odkritih rakov v posameznem koledarskem letu predstavlja graf 1.

Število novo odkritih rakov po letih

Povprečno število odkritih rakov na leto v obdobju 2000 do 2016 znaša 21,6. Če vzamemo približno število pacientov v moji ambulanti, to je 2000, dobimo, da je bilo novo odkrih rakov 10,8/1000 prebivalcev na leto, kar je bistveno več kot je prikaz

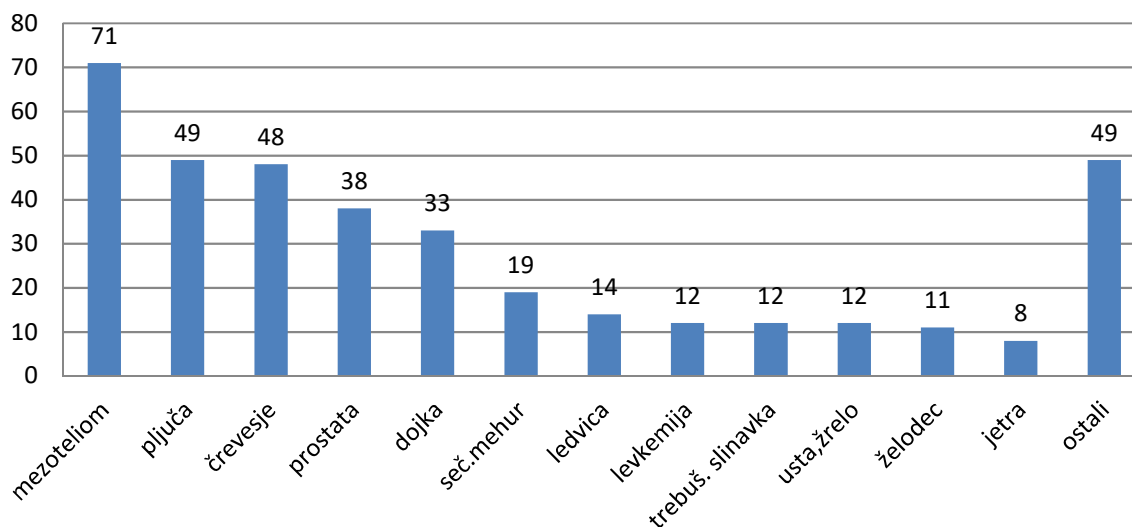
NIJZ v Zdravje v občini, kjer je navedeno za obdobje 2009 do 2011, da se je v občini Kanal odkrilo 6,9 novih rakov/1000 prebivalcev na leto. Pri tem izračunu nisem upoštevala starostne standardizirane stopnje, ki pa ne bi po mojem mnenju bistveno spremenila rezultatov. Primerjala sem tudi ambulantne bolnike s splošno populacijo, vendar menim, da med tema dvema skupinama tudi ni bistvene razlike v zdravju. Vsak prebivalec ima namreč opredeljenega zdravnika ne glede ali ga rabi ali ne, dopuščam pa možnost male razlike med populacijama, vendar ta razlika gotovo ni toliko, da bi bistveno spremenila prikazane rezultate. Tudi po podatkih Registra raka Republike Slovenije je bilo v letu 2016 pričakovati 716 novo obolelih za rakom na 100.000 prebivalcev, od tega približno 140 ne-melanomskih rakov kože (katerih sama nisem vključila v analizo).

Tabela 1 prikazuje primerjavo novoobolelih bolnikov za rakom na leto na 1000 prebivalcev.

Ambulanta Deskle	Zdravje v občini	Register raka RS
10,8/1000	6,9/1000	5,7/1000

Graf 2 prikazuje pojavljanje raka po lokacijah.

Število obolelih po lokacijah raka v obdobju 1.1.2000-20.3.2017

V splošni ambulanti Deskle je najpogostejši rak mezoteliom. Mezoteliom sicer uvrščamo med redke rake, njegov edino zanesljiv povzročitelj pa je azbest (1). Povprečno preživetje zdravljenih bolnikov z mezoteliomom je kljub sodobnemu in agresivnemu zdravljenju le 14 mesecev (1), nezdravljenih pa bistveno manj.

Glede na podatke iz zadnjega Registra raka je bilo v celi Sloveniji v letih 2004 - 2013 v Republiki Sloveniji (2) odkritih 342 mezoteliomov oz 1,68 mezotelioma/100.000 prebivalcev na leto. Glede na te podatke o slovenskem povprečju bi pričakovali, da bi v moji ambulanti, ki ima približno 2000 bolnikov v obdobju 2000 – 2016 obolelo 0,58 bolnika za mezoteliomom, obolelo pa jih je 71.

Menim, da je zdravstveno stanje ljudi v občini Kanal ob Soči zaskrbljujoče, tudi gole številke (brez statistike) obolelih za rakom v moji ambulanti so žalostne. Prikaz NIJZ je po mojem mnenju vreden diskusije, saj ustvarja pri ljudeh lažno prepričanje, da se kazalci zdravstvenega stanja gibljejo v okviru običajnih nihanj, pri tem pa poleg omenjenega ni tudi prav nikjer omenjena visoka incidenca in prevalenca azbestoznih bolezni, ki bistveno vplivajo na kvaliteto življenja in prezgodnje umiranje tukajšnjih prebivalcev. Vsekakor je potrebno poudariti, da grobe statistične analize lahko namerno ali nenamerno skrijejo prave probleme, ki se v tej dolini pojavljajo v t.i. klastrov oz. skupkov bolezni.

Seveda pa se postavlja etično in medicinsko vprašanje ali bolno dolino, na katero bo vpliv starih onesnaževalcev trajal vsaj še nekaj desetletji, obremenjevati s potencialno nevarnimi okoljskimi onesnaževalci.

Deskle, 23.03.2017

Mlinar Nevenka, dr.med.,spec.spl.med